

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. пошт. шийд. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної з краю 450 зок.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зок., Німеччині 7.50 зок.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
Словаччині 50 ч. к., Румунії 180
лей, Болгарії 7.50 зок., Австрії
7.50 зок. — Зміна адреси і зок.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За місце в Раді Ліги Націй.

Берлін, 13. серпня 1926.

Ця тутешня преса містить аляр-
жуючі вісті з Лондону, Парижа
і Женев, в яких заповідаються ве-
ликі труднощі в нарадах комісії
для справ реорганізації Ради Ліги
наголюючи ізза становища Польщі,
яка висуває три домагання: 1) Поль-
ща входить до Ради Ліги одночасно
з Німеччиною; 2) Польщі забез-
печується поновний вибір по трьох
зонах; 3) Загальне зібрання не
може відкликати з Ради непостій-
ного члена, поки не скінчиться
його мандат.

З Мадриду повідомляють, що
міністр закордонних справ, рефе-
руючи на засіданні ради міністрів
поручені йому справи, заявив між
іншим, що рада міністрів апробу-
вала дотеперішню лінію поступо-
вання Еспанії в справі місця в Раді
Ліги. Дальше заявив, що Еспанія,
як з огляду на своє географічне
положення, так з огляду на свої
національно-державні інтереси не
могла бути неprisутною при ви-
рішувальній справі Танжеру, яким
займаються тепер усі канцелярії.

Події в СРСР.

Варшава, 13. серпня 1926.

По відомостям з Москви опози-
ція вислала до Сталіна лист, в яко-
му протестує проти переслідувань
членів опозиції в Москві і на про-
вінції. Характеристичним уступом
листу є критика діяльності офіці-
ального напрямку в політбюро, якому
закидається, що він спрямовує ві-
стрі переслідувань до опозиціоні-
стів жидівського походження. В ли-
сті вказується на сливе одно-
часні димісії комісарів-Жидів Пе-

черського і Гольдмана, одного з ви-
щих урядовців комісаріату торгівлі
Гольдштайна, управителя синдикату
футрами Ладіуса, вищого урядо-
вця совнархоза Штерна й ин. Шка-
во, що всі майже визначніші опо-
зиціоністи, як К-менев, Зіновев,
Троцький, Лашевич, Стеклов і б. ин.
є Жидами. Про урядовий антисемі-
зм в СРСР пише також берлін-
ський «Руль», зазначаючи, що він
об'являється головно масовим звіль-
ненням урядовців-Жидів.

Чічерін протестує проти французько-румунського порозуміння.

Москва, 13. серпня 1926.

Народний комісаріат закордонних
справ у найближчому часі запро-
гестує проти французько-румун-
ського порозуміння. Чічерін вказує
з потім на безсумнівну тенденцію до
говору, зверненого проти інтересів
СРСР як у територіальній ділянці
(справа Бессарабії), так і в еконо-
мічних справах. Московська преса
стверджує, що Поанкаре примінос
супроти СРСР систематично воро-
жу політику, котра робить Фран-
цію зовсім залежною від імперія-
лізму Вел. Британії.

Зброєння Румунії.

Бухарест, 13. серпня 1926.

Румунський міністр в яким опрацював
для зброєння на 10 літ. Рада оборони
краю радить над тим пляном під про-
водом короля.

Болгарія схильна до усту- пок.

Париж, 13. серпня 1926.

«Матен» пише, що міністр закор-
донних справ Болгарії повідомив
французького посла в Софії, що
болгарський уряд готов поробити
активніші заходи, щоб не
повторилися граничні ексцеси.

Переговори англ. посла зі Штрессманом.

Лондон, 13. серпня 1926.

Дипломатичний співробітник «Дейлі Тел.»
повідомляє про останні переговори в спра-
ві окупційних військ. Справу обговорював
англійський посол у Берліні з мін. Штрес-
сманом. До порозуміння ще не дійшло.
Англійський уряд бажає порозумітися
з Поанкаре і Бріксом, аки займає остаточне
становище супроти німецьких домагань.

Чічерін їде до Візбадену.

Берлін, 13. серпня 1926.

Варшавський «Тателет» повідомляє, що
Чічерін заповів свій приїзд на короткий
лоб до Візбадену при кінці наступного
тижня. Подорож не має офіційного ха-
рактеру.

Амбасадор Зл. Держав ки- нуз Максик.

Нью Йорк, 13. серпня 1926.

Амбасадор Злучених Держав у Мексикі
покинув столицю Мексика. Заступати його
буде шварже д'афєр. Візїзд амбасадора
не означає зрівняння взаємин між Злучени-
ми Державами і Мексиком.

Вибух муніцип. на Мадяр- щині.

Будапешт, 13. серпня 1926.

Вчора на острові Цепель вибухла му-
ніцип. фабрика муніцип. Вельша (найбільшій
на Мадярщині). Детонація чути було в
цшому місті. Вибухло около 30 тисяч кг.
пороху. Число тяжко і легко ранених
вносить до 300 осіб. Місце катастрофи
окупили сильним кордоном війська, бо
боятся дальших вибухів. Одні кажуть,
що причиною вибуху комуністичний ате-
нат, інші, що вибух повстав наслідком
удару грому.

Висвячення о. Гушин відло- жено.

Варшава, 13. серпня 1926.

Канцелярія св. синоду православної церк-
ви в Польщі заперечує вісти про визна-
чення речення висвячення о. Гушин на
православного єпископа латинського обра-
ду на день 15. серпня ч. р. Православна
церква в Польщі не поробила ніяких при-
готувань ані до номінації о. Гушин на пра-
вославного єпископа, ані до його інтро-
нізації.

Зачувати, що іменування о. Гушин пра-
вославним єпископом відложено на неопе-
режений час головню тому, що більшість
гого вірних від нього відвернулася, не
маючи охоти переходити гремially на
православ'я.

Проф. Кеммерер у Львові.

Львів, 14. серпня 1926.

Члени американської місії експертів під
проводом проф. Кеммерера приїхали в
п'ятницю 13. ч. до Львова. Передпо-
луднем відбув проф. Кеммерер і Бродер-
ік конференції з представниками поль-
ських і жидівських банків, а проф. Люц
проверював діяльність Львівської Скарбо-
вої Палати. Сьогодні відбудуться дальші
конференції. Побут місії у Львові має на
меті докладне ознайомлення з господар-
ським положенням Східної Галичини. Мі-
сія задумує відвідати всі важливі центри
в поодиноких ділянках Польщі.

Повільна ліквідація.

Ще про «шпінонську аферу».

Роздута польською пресою до
фантастичних розмірів т. зв. шпінон-
ська афера маліє і дрібніє з дня на
день від хвилі, як опинилася поза
межами впливів політичної поліції
та вступила на правильний шлях
судового докодження. Одного за
другим випускають на волю ареш-
тованих, звезених з різних місць
Галичини до слідчої тюрми кравів-
ського суду. Діється те, що ми пе-
редбачували і про що ми писали.
Наробивши багато шуму і «галасу»,
освітливши і поставивши ціннічно
цілу справу, приправивши її шові-
ністичним сосом, польська преса
йдуци на руку також політичній по-
ліції, нащовувала на Українців
польську публічну опінію, обнижу-
вала перед світом та оплюгавлюва-
ла український національний рух.
Загальнопублічна вона була в тій
нечесній та плігавій роботі до тої
міри, що прокуратура при кравів-
ському суді зв'язала за дошльне
інтерв'ювати в цій справі перед
прилюдною опінією, та скроплю-
вати на зимно розгорячену фан-
тазію шовіністичної польської пре-
си. Прокуратура видала відомий
і друкований в нас комунікат, та
його не передрукував ні один львів-
ський польський щоденник із тих,
що так ганебно плекали клевету,
що давали таку нестримну волю
неудужій фантазії та змальовували
в виді страшливої апокаліптичної
потвори українську небезпеку, тим
разом у виді «нечуваної розмірами
шпінонської афери».

Нині довідуюся, що в суботу
дня 7. цього місяця випустили
з кравівської тюрми дальших п'ять
арештованих, а то:

Гузара Р. зі Львова, Волошака
Семена з Мисловця, Мокрецького
Ст. з Кобилівки і Чорняка С. з Пе-
ремишля, а крім них одного Поляка.

Нині знаходяться у кравівській
слідчій в'язниці ще такі арештовані:
зі Львова: Грецька І., Ключенко і Косте-
нюк; з Перемишля: Наконечний Іван (військ.
урядовець), Наконечна Ангеля (семінарис-
тка), Боролю Марія, Боролю Юлія, Дутко Ми-
хайло (правник), Горняк Степан (правник),
Чупило Дмитро, Березка В. (медик), За-
блоцький Павло, Дутко Петро (слюсар),
Забавський Волод., Дмитраш Семен, Ян-
ків Степан (студент), Побідинський «ада-
мунд», Колодій Василь (філософ), Покла-
док Іван (ст. ветер.), Кубрак Волод.,
Совган Іван (ст. ветер.), Вахняк Теодор
(слюсар), Пішак Іван (лікар), Гентало Во-
лод., Коморовський Петро, Пенсьонек
Мих. (літотворець), Зембілський В. (роб.
військ. магаз.), Соболь Іван (студ.), Гесс
Марія; з Яворова: Хархаліс Остап (студ.),
Прокіпович Остап (швейц.); з Кракова:
Семіжівський Теодор (військ. урядовець),
Піліпінська Володимир, Гусаківська Анна,
Котловч Марія (студ.), Олексин Осип,
Павлюк Василь, Ярославич, Кочан Омелян.

Повідомляють нас, що на днях
мають вийти на волю:

Березка, Т. Вахняк, Т. Совган, І. По-
бідинський, І. Грецька і Соболь.

Всі арештовані перебувають, як
нас інформують, у дуже важких
тюрмних обставинах. Харчу ніхто
ім не доставляє і всі остають на
тюрмному харчі. Судова влада
дозволила на доставу харчів споза
тюрми і є надія, що скоро поста-
не там комітет, що буде опікува-
тися в'язнями та займеться доста-
вою харчів для них.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в цілці
оборота 91.1 зок. при спаді тен-
денції.

За душу молодого покоління.

Львів, 15. серпня 1926.

Так, як досі мається справа, не
помічається ніяких виглядів попра-
ви в шкільній ділянці. Чинник умо-
вої культури є чинником отупіння,
інструментом розкладу всього того,
що для кожного Українця є святе
і величне.

Можемо цінити відважну ширість
і безпомічність мін. Суйковського,
з якою він чи то виявляє свою іго-
ранцію в шкільних справах, чи то
заслонюється «законністю» проф.
Ст. Грабського. Однак не можемо,
як проф. Суйковський, безпомічно
розводити руками, не можемо за-
слонюватися тигарем насилля. Оче-
видно, для керманця освітнього
ресорту в Польщі справа здеавто-
ваного українського шкільництва в
найкращому випадку може бути
байдужою, якщо він тим чи иншим
способом не акомодується до руй-
ніщючої шкільної політики Ст. Граб-
ського. Та для нас це справа пер-
шорядної ваги, справа каменюголь-
на. Тут іде про найважливіший, ос-
новний чинник умової культури, про
освіту, формування душі і криста-
лізацію світогляду всього молодого
покоління української наші по цей
бік рижської смуги. Все українське
громадянство мусить взяти цю справу
як найпершу з усіх, мусить її під
теперішню пору поставити на чолі
всіх справ і за її здійснення, за при-
вернення школи на українській те-
риторії її характеру, її справжньої
культурної ролі, її освітнього пі-
сланиництва перевести боротьбу до
кінця, аки до повного успіху, до без-
сумнівної побди. Розуміється, що
засоби боротьби, а радше оборони
в її ході будуть накинени нам про-
тивником. А в гру мусять увійти
всі чинники внутрішні і зовнішні,
субєктивні й обєктивні: громадські
українські чинники — як освітньо-
культурні, так і політичні, батьки
дітей і самі діти, уряд і сойм, куль-
турні й політичні установи на тер-
иторії сучасної Польщі і поза нею,
чинники громадські, державні, між-
національні (головню тав. меншо-
ствів) і міжнародні. Твердо ставши
на ґрунт оборони основного чин-
ника умової культури, ми не сміємо
прогати, ні поминути нічого й ні-
кого, що може нам допомогти вер-
нути українській школі її величчій
характер і культурне післаництво.

Міністр освіти Суйковський
спрямовує нас на шлях безвигляд-
ний прохань і протестів по лінії
бюрократичного шлендрину. Що ж?
Мусимо використати і цей засіб,
хоч згорі маємо пересвідчення про
його недоцільність. Але тим спо-
собом ми повинні створити ґрунт
для польського уряду, для міні-
стра освіти для виявлення його до-
брої волі, для створення основ
під трансцендентальну «моральну
санацию». Однак це повинен і му-
сити бути тільки аступ до цілої
акції. Бо навіть при найкращих у-
мовах для направи страшний
кридит, заподіючи українському
народові, ми не зможемо осягнути
всього того, що нам належить.
Відома прещій фраза пос. Тугутт
про чотири- чи десятиперехові
домагання Українця.

Перед кількома днями вся укра-
їнська преса, доайлила про школу,
помістила зразок прохань і про-
тестів у справі привернення укра-
їнського характеру школам на

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р мед. Євген Олексій

в недугах жіночих і акушерії
Львів, Жоня вська 85.
доїзд трамвас 5, 9, (станція біля хати).

Подяки.

Вн. п. д-рові В. Коблянкові в Самборі,
складно цю дорогою слова широкі по-
дяки за рятуюн з тяжкої нервової недуги.
П. Чижович.

І провєрація. В травні ц. р. відбувся пер-
ед лавою процес їх в Тернополі політи-
чний процес проти 20-літнього Богдана
Міхєнка, обвинуваченого у вбивстві полі-
ційного прокуратора Степана Королюка,
котрий скінчився засід в обвинуваченого
на кару чотирьохлітньої тяжкої каторги. Про-
суд неправосудний, бо проти нього вис-
боронень д-р Степан Баран жалобу не-
законності і в осені ц. р. відбується в ші
сирани розправа перед найвищим судом у
Варшаві. З розправи подано „Діло“ об-
ширніше повідомлення в ч. 121 з 3. червня
ц. р. де наведено зміст промови оборон-
ця д-ра Ст. Барана, який боронячи свого
свідка, підкреслює в промові провокаційні
аспекти. — вони вийшли на вулицю в часі сві-
дства і розправи, — що дає чини у нас в
Галичині не були відомі, а які до нас за-
везено з царської Росії. Даліше зазнача-
ю у повідомленні, що вже в часі розправи
дехто з поліційних агентів присидався і
шину до присяжних суддів і старався
нахилити на них в некорисному для обви-
нуженого д-ра. а найважливіше, що з по-
чатком свідства підняв до мешканці Мі-
хєнкі карти для виказання компліментів
державній зраді. Тернопільська поліція по-
ліційна оказалась в даному випадку невелику
вразливість на свій гомор — небувала подія
— і супроти того львівська прокуратура
внесла обвинувачення проти відповідаль-
ного редактора „Діла“ в. Василя Мудрого
про злочин клевети з § 209 а. к. Свідство
веде львівський слідчий суддя Манявський
і він уже переслухав ред. Мудрого,
котрий буде переводити доказ правди і
він матиме нагоду перед львівською ла-
вою присяжних висвітлити на основі до-
повідного матеріалу провокаційну діяльність
польських поліційних органів. Буде це
без сумніву найкавіший процес з остан-
ніх літ.

„Шпінська афера“, широко розрекла-
мована польською бруквою і народковою
пресою для виправдання дальших репрес-
ій проти українського національного руху
і потреби дальшого існування польської
поліційної поліції, не минула і тернопіль-
ської округи. З початком липня ц. р. при-
їхав іменю — як апрорім що року — до сво-
го батька, пароха в Орхіїв біля Підмо-
лоцького, пов. Скалат, студ. медицини Бер-
лінського університету Степан Кунинський,
братання о. прал. Кунинського зі Львова.
Невдовзі потім прибув до нього у відві-
дини його товариш студент краківської
академії мистецтв Михайло Вашич з Терно-
поля. Дня 9. липня ц. р. ввечерю вертав студ.
Кунинський з проходу домі і тоді за-
рештувала його патруля К. О. II. (корпусу
охорони пограніч) і віддала в руки по-
ліції. Вкороті заарештовано також і його
товариша Вашича й обох відіслали на до
експозитури слідчої поліції в Сокалі,
де передержано їх до 16. липня ц. р. ви-
готовляючи в міжчасі величезне канис до-
несення про злочин з § 97 зак. кар., в якому
з обох зроблено найнебезпечніших шпін-
іонів, яких закрила польська поліція. В
донесенні сказано, що Кунинський прибув
нарочно до Орхіїв над зборучем з дору-
чення української військової організації в
Берліні і д-ра Енгена Петрушеніча, що
стоїть під на услугах радянської військо-
вої розвідки, що привозить їй важні ві-
сцьові і політичні відомості і передає їх
через зборуча сам або через свого товари-
ша Вашича, звідки одержує відповідні ін-
струкції. Все це була тільки бузина полі-
ційна фантазія. Справою неповинних жертв
поліційної фантазії зазнався адвокат д-р
Ст. Баран. Обоє арештованих спроваджені
до тернопільської слідчої торни, де
їх переслухав слідчий суддя Тіпль, сам
недавній поліційний комісар, що добре
знає поліційні практики. Справа перейшла
до палати радних і ця рішдла винистити
арештованих на волю, що й сталося.

Пожалувати гідний скандал, що його
викликав гурток радикальних демократів
на загальних зборах Повітового Товариства
Кредитового в Тернополі дня 23. червня
ц. р. злайшов своє закінчення в окруж-
ному суді яко то торговельному в Тернополі.
Відомо, що на ці збори привели терно-
пільські інтелігенти радикали — глядаю-
чія триця — Ладика-Лисий-Олійник —
ріжних членів, навіть кільканихтятих
парубачів з метою при їхній допомі
закоптити кооперативу у свої руки, хоч до
їх оснування і розвитку нічим не причина-
ся. Тому, що цей гурток радикалів не хоті
допустити до пропрки членства при-
сутніх і счинив бучу, провідник зборів
проф. Богдан розважав збори. Мимо цього
згладив гурток заважав своїх спроваджен-
них Архизамків, щоби остали в саді

ПРИМУ ученика з
інтелігентної ро-
дини на станцію.
Дбайлива опіка (педа-
гогічний провід. Зго-
лошення під „Діла“
10* до „Діла“ 245

ПРОДАМ дім о
10-ти убикіах з
городом, 2 покої, кух-
ня і 1 окремішій покій,
власн. Вул. Горішня
Павлівна 4 у госпо-
даря.

ПІДПРИЄМЦЬ бу-
дую домі, регу-
лярні рік та бруківних
робіт кінчить на дях
контрактову працю,
після укінчення якої
поручається П. Т. Ін-
женіром. Роботу ви-
конує фахово, солід-
но та по приступних
цінах. Зголошення:
Мартилюк, Львів 15,
Сигіаєва 193. 241

СТАНЦІЯ для уч-
ників або учениць
з харчем. Опіка со-
ліда, фортепи в до-
мі. Зголошення при-
ймає з честию і Че-
решко, пл. св. Духа,
хаса 6. 230 2-2

і продовжувати збори, вибравши нового
председаника. Так і сталося. Останні усуну-
ли давню уразу і вибрали нову в скла-
ді самця радикали д-р Брикочев, д-р
Олійник і д-р Онуферко, відкинули цілу
раду відізнур і вибрали одного члена —
д-ра Лисого, — бо тільки збори мали ви-
брати одного члена — та розділяли з па-
м'яті чистий заск. Своє рішення подали до
відомо окружного суду з жаданням ре-
страції нової урази, однак суд відки-
нув їх догадання і унезажнив їхні збори.
Надо у своїй демагогічній загрозливості
винесли в Громадському Голосі неспотво-
рени річі і напасті, між иншим, що Пов.
Тов. Кредитове зі свого майна приготу-
вав виборний унівський фонд у висоті
250.00 злот., хоч шле майно кооперативу —
рухоме й нерухоме — виносить вєго п'яту
частину цієї каоти. В цій справі приїхав
в липні ц. р. ревізор Ревізійного Союзу
українських кооператив п. Кілушта зі Льво-
ва і по доповідній спеціальній провірі
знайшов всі книги в порядку, а тим самим
ствердив, що не порушено ніяких фондів,
що товариство розвивається правильно і
що напасті гуртка радикалів були лиш-
ше чорними інсективами. Чи не однак
вразувити радикальних загрозливців, не зна-
ємо, а навіть м'ясо прадо сумнівається,
бо ім у відносинах до противного табору
бракує доброї волі, а у товариських вза-
синах часто звичайної товариської огладі
і такту. На кожний випадок події з остан-
ніх часів спричинені радикалами в Пов.
Тов. Кред. є сумним доказом, як демаго-
гія хоче запалувати над кооперативом, як
це апрорім було не тільки в Тернополі.
А щому належить зробити кінцев, бо
ніакше темні демагогічні духи своїм не-
відповідальними виступами заважать всю
нашу дотеперішню кооперативну роботу.

Всячина.

Що колись в Англії думали про
комунікацію? Лондонські підземні за-
лізничні при зміні кожного року роздають
календариків; в рішкуні 1921 подано в них
деякі інтересні історії про те, як колись
залишили в Англії на комунікацію. Ось
так Сідгі Сміт, проповідник і письменник
піше 1842 року: „Іхати залізничною — це
чудове поліпшення людського життя. Лю-
дина стала птицею та може літати швидко
й довше, як дика гуска“. Джон Рескін,
відомий естет, виявився великим консер-
ватистом, бо 1843 року писав: „Іхати
залізничною не називаю подорожжуванням;
тебе можуть запроторити куди тобі не
треба і ти нічим не ризикуєш від багажу“. Джон
Стан, що 1898 р. видав опис Лон-
дону, каже так: „Ужикоті колись, що їх
введено з Німеччини, сьогодні такий по-
ширений, що багато людей сьогодні знають
колесами, хоч їх батьки ще ходили піш-
ня“. В газеті „Тенні Лондон Пост“ з
1750 р. читаємо, що тоді було стільки
нападів на повоки та ноші, що служ-
ки їх проводили, зборилися в пистони та
рушники. Уладження перших залізниць було
дуже неабгайливе: „Тенні Мегезин“ з
1846 р. являє великим поступом те, що
багато возів отримало вікна, чим відрі-
нено другу класу від третьої. В цьому
самому часі управа залізниць зачала ду-
мати про охорону подорожжних перед не-
погодю й каляла в часі дощу заспоно-
вати всі отвори в стінах вагонів занаві-
сами або вікнами. На деяких лінійх
введено залізні вози третьої класу до яких
подорожжів з ліжками. 1839 р. понови-
вся перший омблус на вулицях Лондону,
1860 р. король заборонив фікарм стояти
на вулицях та жалати гостей. Жалоби на
перепони в комунікації на вулицях Лон-
дону були доволі часті. Ось так 1898 р.
Стоу пише, що чимно возів та коліс став
небезпечним. 1839 р. в Чинсайд було так
багато возів, що можна було проскакати

Завдяки прикметам добірного мила, яке вовсім стирає бруд. Одночасно ко-
ли перемо білля, кисень, який добувається робить білля сніжнобілим і не
нищить його. Воно дає гарантію, що не має в собі хлорку та інших шкід-
ливих домішок.

1. **"SATURNIA" & Acc.**
Wydzial "RADION"
Warszawa
Skrytka pocztowa 149.

2. Прошу вислати безплатний зразок „Радіон“
Прізвище: _____
Місце: _____
Адреса: _____
Діло — 75 м.

Купи і 1. треба випахнений наліптити на листівці, там, де пишемо адресу, а
2. на другій боці, де пишемо текст.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський
хор під управом Петра Євсєнського
у складі 31 осіб виступає:
Неділя 15.VIII. Кочинин.
Вікторок 17.VIII. Хоростків.
Середа 18.VIII. Теростків.
Четвер 19.VIII. Тероболів.
Субота 21.VIII. Грималів.
Неділя 22.VIII. Грималів. 193 6-7

Двоїтталітний поматуральний
звід Товаришів, що складає іспит зрі-
лості в академічній гімназії у Львові
1900 р. відбувається не 8-ого, як було
оголошено, але дня 29-ого вересня (лат.
святю Михайла). Зголошення і інформації
у о. д-ра Вас. Лабі, Львів, вул. Коперника
36. — Степан Галицький, Се-
мен Магала. 182 3-3

В гімназії УЛТ. з правом прилод-
ности в Городишні вписки і додаткові вступні
іспити до класу I-V відбуваються 30. і
31. серія о годині 9 рано. Початок шк.
р. I. вересня. Для замісєних учеників
вільних кілька місць в бурсі за винагоро-
дою натуралізації. Подання о прийнятті
до бурси вносити до Дирекції гімназії.
Управа. 240 1-3

До відісланого й поширеного (до
60 місць) у новий будинок Інститута
С.С. Василянков у Станіславові
приймається на удержання учениць місцевих
шкіл, (головно гімназії, семінарії і
народної школи) Опіка, (відповідний
привід), поміч в науці, фортепи (забез-
печені). Кошти удержання помирковані
(не висіти від приватних станцій). В (нар.)
7. кл. школі вправ і на I. та IV.
курсі семінарії є ще вільні місця.
Заведення має права державних шкіл.
Зголошення вже приймається. Впис
і вступний іспит 30. і 31. серія
1926 р. 236 1-2

Додаткові вписи до мужської учи-
тельської семінарії УЛТ. (Різдва Школа)
у Львові вул. Крушівська ч. 15 відбуваються
від 30. серія до 2. вересня. Вступні
іспити на II, III. і IV. рік відбуваються 1.
вересня іспит на I. рік і поправці 2. ве-
ресня. До іспитів належить зголоситися
найпізніше 31. серія. Листових по-
яснень уділює Управа за присланням по-
чтового значка на 50 сот. 235 1-4

В приватній жіночій гімназії Круж-
ка УЛТ. в Коломиї відбуваються дальші
вступні іспити до I. і вищих класів дня 30.
і 31. серія. Поправці іспити рівнож в тих
днях. Початок шк. р. дня 1. вересня. —
Дирекція. 243 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

АКАДЕМИК, довголітній інструктор о-
біме лекцію від 1. вересня. Ласкаві
зголошення до Адм. „Діла“ під „Сонданий“.
238

ВЛОВА інтелігентна, молода, здорова,
знаюча добре аську галузь господар-
ства глядає місця до самостійного веден-
ня дому в місті або на селі. Довголітні
сидюцтва і дуже добрі рекомендації. Адм.
„Діла“ Галичів. 234 1-2

ВУЛ. ДЛУГОША ч. 25, партер, біля
гімназії С.С. Василянков і шкіл Р. П. Ш.
(УЛТ.) станція для двох напичок при ін-
телігентній українській родині. 246 1-2

ПОТРІБНИЙ солідний інструктор до
трех гімназистів I, III, V. кл. Зголоше-
ння і поданням успішій сати: Укр.
парохіальний Красівля п. Ясеня горішня
237 1-3

СЕМІНАРИСТКА пошукує лекції най-
радше в домі священника. Зголошення
слати на адресу: Ірина Косар, Польві в
Джурин. 239 1-2

КОМПІЕНТ глядає заняття у адво-
та Зголошення до „Діла“ під „Комп-
іент“. 215 4-4

ПОШУКУЄТЬСЯ співлики-Українці до
добрє просперуючої реставрації на
прованії (повітєве місто). Зголошення до
Адміністрації „Діла“ під „Реставрація“.
231 2-1

В СОКАЛІ приймає інтелігентна родина 1
або 4 паночків (учениць) на станцію.
Відступиться особий покій. Висіти інфор-
мації уділти з честию п. Володимир
Звадлюх — Сокаль, дім учительського му-
жеського семінара. 232 2-2

Д-Р ПРАВ приймає посаду комісїєнта
Ласкаві зголошення під „Юрист“ до
адміністрації „Діла“. 152 2-3

ПАННОЧКИ або ученики знають по-
мешкання, харч і добру опіку при са-
щеній родині на доглядних умовах. Зго-
лошення від 25. VIII. вул. Піскова ч. 25.
II. пов. 214 2-3

МЕБЛЕВИХ СТОЛЯРІВ, кваліфікованих
до робіт фюрніриваних (і будівельних)
пошукує Д. Сімонович в Станіславові.
229 2-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

Виділ Товариства „Бурса св. о. Ник-
лая в Перемислі“ оголошує конкурс на
прийняття гімназистів учениць на шк. р.
1926/27. Оплата в бурсі буде 40 при ма-
ша чим в інституті. Буши мисловий на-
ють поновно внести подання. Зажгаюч
з оплатою не будуть приймті. Подання і
долюченою карткою на відповідь наля-
жуть вносити по кінцєві липня ц. р. до:
Управи „Українського гімназистого ін-
ститута в Перемислі“, вул. Баштова ч. 34.
На случай прийняття Виділ повідомить пе-
рента про успіях прийняття. 3-2

Перлмуттера Ультрамарино

є безумовно найліпшою і найви-
датнішою фарбою до білля, валя і
малярських шлей. Відзначена на
виставах золотими медалями
в Брукселі і Медіоляні.
92 5-48

Ю. Ломага, Сенкевич ч. 4
Тел. 28-70.
Варшава майстерня для напору асїюнок
і окривих машин. 8153

Мушиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню
підприємця екстракту АГРУМІНА
Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 6.

1247a)

65—75

яко просба о заворот коштів пічення
покладено пр хильню. Від ілюв. Панз
редактора Стоволюка дістав запевнення,
що мені в тій справі допоможуть. Подання
внесено в перших днях жни, староста в
Казуш відіслав до воєводства дня 9.
червня 1920 р. до ч. 22417. До нині та
просба як не полагодажена.

Як маєте кий вплив у воєводстві, то
дайте проху поурядувати в цій моїй справі,
щоб я вже раз єй вирішивши. За сподівану
чесність згорі дякую.

Останю з високом поважанням
Іван Самоговка
управ. школи, поч. Войничів.

Так представляються обі „суплїки“. В
першій же йде тільки намагання, старан-
ня фальшивими доносам заслужити собі
не „похвалу“ хлібоїдської штабу. До-
носівська „суплика“ писана одною осо-
бою, але з огляду на сподівану реальну
„похвалу“ підписано її три особи. Аж
що вперше й однією, й другою, й
третьою. Друга „суплика“, як видно зі
засту, є вже заплата за якісь чиниби.

По широкому світі.

Чічерін, міністр закордонних
справ РСР, занедужав у Москві.
Його заступник Літвінов веде тепер
справи секретаріату закордонних
справ.

Ген. Авереску вибирається до
Італії, щоб поробити приготування
для італійської візити румунської
королівської пари. Крім того Аве-
реску має заключити конкордат
з Ватиканом. „Тамп“ повідомляє
з Бухаресту, що ген. Авереску буде
старатися здобути від італійського
уряду признання анексії Бесарабії.

Польсько-радянську залізничну
умову підписано в Познані. Вона
успішно перевіз товарів з Польщі
до РСР. і навпаки — без пере-
вантажування на кордоні.

Димітій Войкова? В пресі ба-
гато вісток про недалеку димісію
радянського посла у Варшаві Вой-
кова. Його наслідником мав би
стати один з визначних опозиціо-
ністів, що таким чином був би по-
хараний на почесну баніцію. Гово-
ять теж про кандидатуру Йоффе.

НОВИНКИ.

— Вітражі в Успенській (Во-
доській) церкві у Львові. На днях
ухвилено в трьох вікнах президе-
ції Успенської церкви у Львові
вітражі, які писав картинів проф.
Петра Холодного виконала відома
українська фірма Желенського. Ві-
тражі, про які свого часу ми вже
писали, можна назвати повні вдат-
ною розв'язкою завдання, яке сто-
дало перед майстром декоратором, що
мав ризикованими склами впови-
нити три віконні простори не осла-
блюючи рівночасно сили світла.
Вітражі — це в наших церковних
„обиході“ рідка поява. Як небу-
дуже в холеському Соборі, що його
побудував король Данило, були
„римські силі“, які укривали теж
середньовічні церкви Галича, то
мастество вітражів у нас не по-
ширилося. В новітніх часах про-
бував завести вітражі до наших
церков пок. Модест Сосенко. Ці-
кавою його спробою в тому на-
прямі є вітражі в церкві в Підбе-
рідях н. Львова. Пова тим ма-
стество вітражів у нас не знали.
В найкращім випадку спроваджу-
вано з фабрик готові шаблони.
Вітражі проф. Холодного мали вже
час звернути на себе увагу не
тільки своїх але й чужих знавців.

— В справі вбивства Романа
Венкелера в поліційних арештах
веде слідство комісія, зложена з
ради. Крикунів і надком. Злотон-
ського. Переслухано цілий ряд
свідків, головню тих, що сиділи
разом з покійним. Доходження ко-
місії держати в таємниці, ісеж такі
аж тепер завішено в службі двох

ключників, а саме старшого poste-
руковикова Василя Качора і пост.
Петра Коханого. Пок. Венклер
був, як подає нинішня львівська
преса, сотником польського вій-
ська. Коли так поводилася поліція
з колишнім сотником, то як мо-
жуть почуватися під її „опікою“
звичайні смертники?

— **Божевільні на улицах міста.**
З причини переповнення кулпар-
ківського закладу випущено не-
мало нещасних божевільних на
волю. Тому тепер дуже легко
стрінути у Львові на вулиці боже-
вільного. Були вже з того при-
воду й різні інциденти. Цікавий
випадок мав місце у фризарській
атеї в готелі Жоржа. Туди
прийшов гарно убраний панок,
щоб обголитися. В часі гоління
заявив, нечаяно, що йому зроб-
лося недобре і просив післати по
фіяка. Однак поки прийшов фіякер,
божевільний дістав сильного на-
паду. Так виглядають відносини
безпечества в столиці краю...

— **3 хронічної хроніки.** Кра-
діжки у Львові не переводяться.
Вчора було знова кілька випадків.
Так з вартату Якова Ливиди при
вул. Медовій ч. 9 вкрали зловлі 50
замків вартости 250 зол. — Гер-
ман Блязер, замескалий при ул.
Берка ч. 20. повідомив поліцію,
що якийсь злодій вкрав йому з
шафи золотий перстень вартости
800 зол. Крім того було кілька
дрібніших випадків.

— **Пожежа в Семянівці.** Пи-
шуть нам: Дня 12. серпня вибухла
в Семянівці коло Щирця грізна
пожежа. Згоріла стодала зі збі-
жем господаря Гриня Павлуся. За-
палив її 10-літній син Павлуся
Іван, що бавився сірниками. Огонь
зльоклізував пожежну сторожу
з Острова.

— **Українці під румунським
чоботом.** Комітет по обороні
жертв білого терору на Балканах
разом з Комітетом Бесарабії вла-
штував величезні протестаційні
збори в Парижі проти режиму
окупації і румунізації Бесарабії.
Промовці, що один за одним вихо-
дили на трибуну (Жан Лонче, Анрі
Барбюс, Цаня Кутуре, Поль Луї
і інші), представники французького
культурного громадянства, змало-
ували картину страхіть і терору,
що за влади Румунії розцвіли на
Бесарабії. Резолюція, що її одно-
голосно прийняли величезні збори,
ганьбить перед усім культурним
світом режим Румунії, що надмір-
ними податками, терором і т. ин.
приводить Бесарабію до голоду,
визидів та політично-соціальної не-
волі. Ціль, яку ставлять собі ни-
нішні правителі Румунії — гово-
ряться в тій резолюції — є за-
всяку ціну зруйнувати Бесарабію,
цеб-то винищити українські,
російські та єврейські елементи
через масові вбивства, голод та
насилну колонізацію краю. Та-
ким чином вони надіються зді-
йснити висловлену одним із них
(румунізаторів) думку — побачити
„Бесарабію без Бесарабців“. Збо-
ри підносять свій голос за па-
бісцит для населення Бесара-
бії, що само має вирішити свою
долю.

— **Світова хроніка.** На Чехо-
словаччині у місті Бешкові, у шпи-
талі для умов недужих, 800 осіб
загрозилось неспівним мясом. — Мак-
сим Горький написав нову псу
„Фальшива монета“; яку ставитиме
Макс Райнгарт.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист
в добі ляхоліття!

Дещо про професійні школи.

Рік річно по закінченні шкільної
науки доводиться чути нарікання
отців та опікунів, що їх діти в
гімназії не хочуть зовсім учитися,

або що вчителі не рахуються з тим,
що дитина є мало здібна до науки
якогось предмету, але класифікують
її остро, дають дівки і через те
псується її дальшу „карьеру“ і т. и.
Батьки нарікають і журяться, бо
щож зробити їм із дитиною, як
вона дістане з латини чи німецько-
го дівку? На нині адалося пере-
конувати дитину, щоб училася на
„пані“; бо вона на граматичку чи
інший підручник і дивитися не хоче.
Зате така дитина аж рветься до
якогось фізичної праці, до будування
моделів машини, що їх оглядала
в підручнику фізики, до музики або
співу. Чомуж не заборити дитину
з гімназії і не вписати в професійну
школу таку, в якій дитина вчилася
би із замишуванням того, що їй
подобастися, або врешті віддати
просто на науку до ремесла? І чи
не краще було зробити це зараже
після покінчення народної школи?

До недавня наші громадяне май-
же стидалися давати дитину до
якогось промислової школи чи до
ремесла на науку і воліли бачити
її марним бюровим писарем чи кан-
целястом, бо всеж це „пан“. Таких
бідолашних, півінтелігентних, духово
звихнених людей ще й нині доволі.
Світова війна змінила в багато де-
му погляди нашого громадянства
і дозволила йому теж пізнати варті-
стість ремесла і промислу, як для
самих одиниць, так і для цілої су-
спільности. І шойно тепер пока-
залось, наскільки некорисним було
це колишнє нехтування професій-
ними школами, а через те яка пе-
куча тепер недостача своєї профе-
сійної інтелігенції. А саме через ви-
творення власного промислу і ре-
месла і вихоплення його з чужих
рук — веде один з важних шляхів
до визволення з теперішнього по-
ложення.

У нас покищо українських фахо-
вих шкіл майже зовсім нема. Однак
ми, платники податків для поль-
ської держави, маємо теж право
користати з численних польських
державних фахових шкіл. Шкіл та-
ких є багато на просторі Галичини,
Волині й Холмщини. Нижче пода-
ємо спис тих шкіл, бажаючи, щоб
у найближчій шкільній році вписа-
лося у ті школи якнайбільше укра-
їнських дітей. У спис цей влучили
ми також українські приватні школи,
які передовсім треба піддержувати.

I. Рільничі школи.

1) Милова на, пов. Товмач.
Українська господарська школа Тов.
„Прогрива“.

2) Б і локриниця, почта і стація Кре-
менчу.

Державна середня школа рільнича з від-
ділами: рільничим і лісовим. Вишколює
самостійних управителів і адміністраторів
середніх і більших маєтків. Умовни при-
няття: 7 клас народної школи, або 4 кл.
гімназії, і вступний іспит із польського, мате-
матики та фізики; вік від 14—18. Наука
триває 3 роки. При школі є філіарок, де
ученики набувають практичні відомости.
Є також бурса на 120 учеників з місячною
оплатою 15 з. жита. Школа віддалена
3 км. від залізнич.

3) З а л і ш к и, воєв. тернопільське,
почта і телеграф в місті.

Мужеська школа огородництва. Наука
триває 3 роки.

4) Р а ш і в, воєв. львівське, почта і те-
леграф в місті.

Державна школа молочарська. Наука
триває рік.

II. Семінарія домового госпо- дарства.

Школа інструкторок. Вишколює на у-
чительські або інструкторські домового го-
сподарства.

5) С н о п к і в а під Львовом.
Жіноча господарська семінарія. Дволіт-
ній курс.

Відділи: огородництво, господарство,
ручні роботи. Умови прийняття: гімназійна
матура.

III. Артистичні школи.

6) Я в о р і в.
Красна школа дерев'яного промислу.
Відділи: 1-річний козаукаційний курс за-
бавок і 3-літній курс меблевого столяр-
ства й різьбарства для хлопців.

7) К о л о м і я.
При фаховій школі дерев'яного про-
мислу є відділи орнаментальної і фігу-
ральної різби. Клас 3 і вступна. Умови
прийняття: 4 класи народні, 2 кл. гімназій-
ні. Вік від 14—16.

8) К о с і в, воєв. станіславське.
Варстат виробу диванів.

9) Л ь в і в.

Державна промислова школа, вул. Сноп-
ківська ч. 47. Відділ артистичного промис-
лу. Умови прийняття: 7 клас народної

КОЖНА

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ І
КООПЕРАТИВА

мас на складі знамениті цукорки з
ФАБРИКИ

„ФОРТУНА НОВА“

школи, або 4 кл. гімназійні, та вступний
іспит з польської мови й рисунка.

10) Л ь в і в, вул. св. Софії ч. 1а.
При центральній кошикарській школі
(козаукаційній) відділ талантерійні ме-
белі.

11) С т а н і с л а в і в.
Красна школа дерев'яного промислу з
1-річним курсом меблевого столярства, та
4-літнім курсом різьбарства в дереві й
камені. Умови прийняття: 4 кл. народні,
або 2 кл. гімназійні.

Іван Бичинський.
(Докінчення буде.)

Пам'ятайте, що всікі абірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на
щадницю книжечку ч. 7910.

Дописи.

Скільщизня. (Діточе свято. — Сиріт-
ський захист). Із просяння, в яке попали
значні ряди нашого громадянства, пробу-
джують не раз слова місії, псалти та від-
важні промови, а діляють вони тимбі-
ше, коли походять із діточих уст. Підзе-
знаного духа для діточих свята у
Сколім, уладженні 1. серпня ч. р. діточі
сирітського захисту. Вечір зачався вступ-
ним словом 10-літнього хлопчика, який
заявив суспільності, щоби дбала про жер-
тви війни — сироти. Батьки покляли го-
лови в боротьбі за волю своєї землі.
Линилися по них діти та бажали вико-
нання, науки, щоб колись стати в ряди
борців за нашу справу. Після промови
слідували ритмічні руханкові вправи дічат
і хлопців у супроводі музики або діточих
хорів, декламували і національні танці укла-
ди Абрамська. На закінчення сценічна кар-
тина: „Царина земля“. Діти були виачені
старанно, виставили та всі точні гарно ви-
вели, декорували, строї, образи сценічної
картини робили естетичне враження. Гості,
переважно міщани та селяне, а також ді-
ти слухали з вдвоєнням патріотичних
пісень, та обслушували цукорками молодих
артистів. Інтелігенція була слабо засто-
влена. Той вечір треба приписати в заслу-
гу директору кооперативи н. Ткачукові,
що взявся підготувати дітей, чим дав
доказ, що й одиничні при добрій волі та
енергії може виказатися конкретними у-
спіхами праці. Діти робили враження не
малесенькі, а сміливі та відважні козаць-
ки правники. Виступали разом з ними
також і діти з міста, а це робило дуже
додатке враження, бо сиріт не треба від-
окремлювати. Вони повільні мали контакт
також з іншими дітьми і по змові захо-
вуватися разом з ними. Сирітський захист
у Сколім — це погана, тісна й вогня до-
мішка. Діти жовуть в негигієнічних умовах,
які сприяють розвіє молодих організмів.
Сестри Службівські, що ведуть цей захист,
при найліпшій волі не можуть дати дітям
відповідних санітарних умов. Тут мусять
прийти в поміч суспільність, влаштувати в
захисті, де виховуються наші сироти, та
горячіше ними зацікавитися. Скільські сироти
дадуть ще кілька представлень у близ-
ьких селах та містечках. Присутність на
них усіх, що проводять свої ферії в
Скільщині і Тухольщині, приналежить до
затіснення нашого зазвук з сиротами, до
допомоги жертвам війни. — Оя.

Пачебнік. (Зілд „хлібоїдів“). У са-
лі польського „Сокола“ відбувся у нас 11.
липня ч. р. повітовий зілд У. М. С. („хлі-
боїдів“), скликаний знаменитим тишані: Сто-
волюком, Стефуром і Тимуським. На
трийку приготували цей зілд в місцевій
шкільній Явела Хайма, зербуючи учасників
горілкою, пивом і ковбасою. Горілка і
пиво лились там, а тесня кумпанія шодя
перед вечором ішла на квартиру до місце-
вого „гайового“ Козачинського в три до-
роги. На жаль, адалось їм тим способом
пошукати для себе двох чи трьох місце-
вих селян-радикалів, між ними й бувшого
хошового міщени „Січ“ Андрія Горюка.
Сам зілд відбувся під охороною полі-
ційних багнетів. Прибули на нього міщани
і доокочили гайові і деякі айліти й писарі
та згадали тутешні збаламучені одиниці,
які разом окола 20 людей. На самі на-
ради вдалось дістатися і частині свідомих
міщанських селян, котрі зараз в часі першо-
го реферату Стоволюка стали робити свої
уваги, а коли домагалися слова, поаіли
на знак згаданого Андрія Горюка викону-
ла провідників, а за ними вийшли й інші.
В салі остали лише зібрані гайові, айліти
і т. д. числом окола 20, котрі вже й до-
кінчили „зілд“. Головою повітового комі-
тету вибрано згаданого Андрія Горюка, а
тету вибрано згаданого Лютого а Бам Бере-
секретарем Миколою Лютого а Бам Бере-
зова, радикала і бувшого Усусуса. Це
зілд відбувся „комерс“ у Явела, по ко-
зійтій аранжирі в дуже нетверезому стані
розіхались у сиріт.

Тернопіль. (Видогіла провост Міх-
а. — „Шиповська афера“). — Демобіліза-

українській території під Польшею. Всі батьки дітей, де школу безправно переміщено на польську (а це діялося всюди!) повинні негайно згідно з поданим покликком являтися відповідати протесту. Діяльною в тому напрямку повинна бути в першу чергу вся наша сільська і міська інтелігенція, на яку вже і так скупчується безліч нарікань з приводу її байдужості і неробства. А статися це повинно негайно — так, щоби перед новим шкільним роком, перед вереснем дати змогу п. мін. Суйковському направити все лихо, заподіяне Грабським, його інспекторами і кураторами. Після того боротьба за рідну школу, за душу молодого українського покоління мусить перейти в другу та розгорнутися ширше й загальніше аж до побіди.

Однак і цього мало! Поруч з протестаційною акцією мусить бути шкільна справа поставлена на ширших підставах, мусить бути в ділянці всенародного й середнього шкільництва виділені класи, які слід нам здійснювати твердо і послідовно, щоби забезпечити всебічно не лише український характер школи, але й піднести її рівень згідно з вимогами часу.

Отже поруч протестаційної акції мусить залучити по всій нашій землі особливо два гомінкі класи: Українська школа для української дитини! Український учитель для української школи!

Українська школа для української дитини! — це значить, що на українській території ні одна українська дитина не повинна вчитися, а радше домітисся в чужій для неї по мові і по духові школі. Всі предмети включно з історією, географією і відомостями про Польщу (очевидно за винятком польської мови як предмету) повинні бути викладані по українськи. Крім того обов'язковим предметом в українських школах повинна бути історія українського народу, географія українських земель і відомості про них. Все урядування в українських школах повинно вестися в українській мові, а так само написи на шкільних будинках повинні бути українські, а двоязычні (українсько-польські) там, де є якесь мішаним (напр. 15 пр.) дітей, яких батьки адекларували їх як приналежних до польської нації.

Розуміється, українська школа тільки тоді може бути дійсно (не формально!) українською, коли її душею, коли керманцем українського молодого покоління є учитель-Українець, який ту молодість любить, який її розуміє, який знає світогляд і традицію населення, серед якого несе каганець освіти. Тому з тим кличем: Український

Жіночі модні матер'яли Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

37-7

продемонструвати

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

учитель для української школи! — тісно вляється домагання заперотореного в корінній Польщі укр. учительства повороту на рідну землю, до рідної школи. Крім того у всіх повітах з українською більшістю всі шкільні інспектори повинні бути української народності.

Ось чого ми мусимо домагатися, якщо хочемо врятувати й убагодити душу українського молодого покоління, якщо хочемо розсіяти темноту, кинути промінь світла під селянські стріхи і в робітничі комірчини, якщо хочемо дивинути наш народ на вищий рівень і послідовно змагати до того, щоби він найшов своє місце в сім'ї інших культурних народів.

Ф. Ф.

3 життя Білорусинів.

Білоруська християнсько-демократична партія.

Спочатку всі білоруські послі виступали на парламентарній арені однолітнім фронтом. Взяла їх спільна національна платформа і спільні засоби боротьби та оборони свого народу перед експериментами польської політики і перед польонізацією.

З часом у однолітньому Білоруському Клубі став помітний розкол, що мав причину в відмінних поглядах поодиноких послів на соціальні проблеми. Повстала окрема і найповажніша до тепер група, відома під назвою селянсько-робітничо-білоруська „Громада“, на чолі, якої став посол Тарашкевич. Її політична платформа нахилилася помітно вліво.

Та треба признати, що й інші політичні групи, що називалися серед Білорусинів, були теж не менше літими в соціальних справах, бо всі вони базувалися виключно на селянстві, що складається в перевазі з дрібноземельного елементу. Ми хочемо присвятити нині увагу групі посла римо-католицького білоруського священика Адама Станкевича.

Пос. А. Станкевич зорганізував білоруську християнсько-демократичну партію, яка побіч „Громади“ пос. Тарашкевича відіграє найповажнішу роль в білоруському політичному житті. Пос. Станкевич опирається в своїй діяльності на малоземельних білоруських селян-католиків і на молодих римо-католицьких священи-

ків. Недавно перевела політична група пос. Станкевича серед населення анкету в справі політичної програми своєї партії. Анкета причинилась у великій мірі до внясення деяких політичних справ великої ваги, що їх важко було розв'язати самим провідникам партії. На основі тієї анкети усталено деякі точки програми християнсько-демократичної партії.

Вважаємо доцільним ті точки дослівно передрукувати та поручаємо їх увазі нашого духовенства. Вони кидають дуже гарне а при тім незвичайно цікаве світло на тих білоруських інтелігентних патріотів, що групуються біля свящ. Станкевича і які в своїй перевазі є римо-католиками і до того римо-католицькими священиками.

Ось і ті точки програми:

1) Праця партії ведеться на ґрунті християнської ідеології, причим побіч католиків мають право належати до партії і православні; 2) Земля для селян без купулу. Костели і церкви мають дістати тільки землю, скільки в ділянці потребує духовенство згідно зі загально прийнятою трудовою нормою; 3) Церкву (католи. і православну) слід відділити від держави, щоби усунути фаворизування якоїнебудь релігійної групи населення. Партія є за автономією церкви і полагодуванням спірних справ при допомозі полюбовного поступування; 4) Назначення релігії в школах обов'язкове за винятком випадків, де проти цього протестують родичі.

Важкий політичний процес проти 33-ох Білорусинів за державну зраду.

В окружному карному суді в Вільні почалася дня 12. ц. м. розправа проти 33 Білорусинів за державну зраду. Акт обвинувачення закінчує ім, що підписався під партійну фірму „Визволення“ великогодержавну пропаганду. В цілу справу був змішаний також посол Соболевський (Білорусин).

Вже на початку розправи ствердила оборона, що на листі свідків виступав два конфіденти, котрі відіграють найважливішу роль в розправі, а які поміж свідками вписані два рази під ріжними іменами й прізвищами. Вони навіть склали два рази зізнання, кожний раз під іншим прізвищем. На саму розправу ні один з конфідентів не явився. Ця заява оборони та доказ, який вона на цю обставину перевела, зробили на салі велике враження.

Оборона поставила домагання відложити розправу та сprovedити до суду обох конфідентів. По на-

радї суд прихилився до домагання оборони і розправу відложив.

Дійсно нечувана це подія, і можлива хіба тільки при пануючих у Польщі „ліберальних“ відносинах, де конфідент виступав два рази в характері свідка, та складає за кожним разом інші зізнання, тобто зізнання за дві окремі особи.

В справі, де загрожене життя аж 33-ох осіб, така поведінка свідків органів дикунська, некультурна і неможлива в ніякій цивілізованій державі.

3 хлібодійського смітника.

Бупіаки до хлібодійського штабу.

Даниловичансько-столюківський У. Н. С. популярно знайомий партією хлібодій, що для деморалізації війни серед селянства. Покуття, лізав з ласки польських моговладів, криваві гроші українського податника, після травного перевороту розвину „жину діяльність“. Нидно, що на літні Раківни чи Скульський статую польський державний скарб викладали податковий грошей на хлібодійський акцій, але що те саме робить і ган. Ма димовський, направлений адміністрацію і держ. фінанси. Коломийщина, Сяківщина, Довбищина, Надарівщина, Калущина, Довбищина — ось повіті, де при доводі старостів, мандатарів міністра внутрішніх справ, і сторожкої поліції відбувається деморалізаційний тавень хлібодія. Звичайно з хлібодійських „мій“, відбуваються під протекційною охороною поліції, ніч го не виходить, бо селянство нім не дає себе заманити на гачок хлібодійської безхарактерності. За те то тут, то там трапляються задеморалізовані типа, ласи ма наживи, які затівають під нахальним прапором хлібодійства. До них належать долачі сільські хули і безхарактерні підпанки.

Як представляється терен і обсяг „діяльності“ хлібодійщини, нехай послідить отсі дві „супіаки“, що попали в наші руки. Перша з них писана селянином Іваницьким, слятицького повіту; друга учинена з Войникова. Подасмо їх в оригіналі, не змінюючи ніже тії коми.

I.

До відома Головної Управи У. Н. С.

Хазяїна Партії У. Н. С. яко член по даю до відома Головної Управи У. Н. С. що укладіть улаштують концерт і ма цілого Смітницького Повіту в Іваницях на день неділя 15 серпня нібито поспіають юзелей Івана Франка. Не тому я се по даю свої Партії до відома що була удяюська аче і що комуніст, Овдиф Осадчук погорди ся з ундіастиа, аче що я ко член У. Н. С. на буди мї виступити напроти сего дурисидського тумаништва котрі на кожнім кроці старіють се пошкідити нашій Партії У. Н. С. хазяїна не хочу тільки буду старатися аче мене Партія похваляла, бо дуже багато маю що писати аче буде ліше як буду ділати, більш інформації про мене Партія може дістати від Василя Петровського, Гаразд з Поважання послухати Пр. У. Н. С.

Вашою Дякром
Іван Тарак
Іван Шердін

Іваниці дня
10. Серпня 1926.

II.

Войнилія, дня 9. серпня 1926.

Хазяїна Гол. Управы
„Українського Народного Союзу“
в Станіславові.

В чераню ц. р. я просив Вас о інтервенцію у воєнвідстві в Станіславові, щоби

Д-Р ЯРОСЛАВ ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Болюча справа.

Конгрес „International Law Association“ і справа прав нац. меншостей.

(Докінчення.)

Відень, 10. серпня 1926.

Ціе важнішою хвилюю цію обов'язуючої тепер процедури є її тайність. Якщо раз внесена жалоба, то меншості які її подали, не знають опісля нічого про те, що з нею сталося, чи мається стати.

Вияснення, які предложить евенуальною інтересована держава на внесену жалобу, лишаються таємницею для подаючого жалобу, який йому і не має спроможности відповісти на них, ані відперти їх аргументами і фактами. Хоч би інтересована держава подала зі свого боку зовсім невірні, несправедливі або невідомі другій стороні аргументи і факти, то вони є внутрішньою власністю Ліги Націй. Отже властиве спірне поступування є виключене, виключений осіданий процесовий принцип: „Aud alius est alius pars“ а цей, хто має останнє

слово, себ-то заінтересована держава, звичайно виходить побідою рукою.

Ця сама тайність має місце, коли справа знаходиться в „Комітеті Трьох“, який, як вже згадане, складається з президента Ради і двох покликаних ним членів Ради. Цей комітет розсліджує жалобу, але заінтересована сторона теж не знає ані його складу, ані часу, коли йдуть наради над дотичною справою, ані вислуду тих нарад. А коли цей комітет потребує або бажає ще яких інформацій, то звертається по них завжди до інтересованої держави, а ніколи до сторони, що подає жалобу.

Щоби зарадити всім цим хибам; International Law Association на конгресі, відбутім в Штотгольмі в р. 1924, вибрала комітет, який мав виробити відповідні резолюції для предложения їх Союзом Націй. Ці резолюції, предложені сьогоднішньому конгресові, є слідуочі:

1) Товариство І. Л. А., будучи переконане в потребі ясности в справах жалоб меншостей, звертається до Ради Ліги Націй з вічливим проханням видати зарядження, щоби відповіді (вияснення), внесені державами на жалоби, були

подавані до відома обвинувачуючим та щоби вони мали право внести на них свої заяви і уваги.

2) Товариство І. Л. А. приймає до відома, що Рада Ліги Націй в останніх часах зарядила опублікування актів, що торкаються деяких жалоб меншостей і висловлює своє бажання, щоби на будуче ця практика була заведена щодо кожної внесенної жалоби.

3) Товариство І. Л. А. висловлює вічливо своє бажання, щоби річне звідомлення Генерального Секретаріату Ліги Націй обіймало також спис усіх жалоб, внесених меншостями з поданням справ, до якої відноситься жалоба та з поданням сторони, від якої вона походить, як також в якій стадії знаходиться справа.

4) Товариство І. Л. А. признає, що деякі чинання, що торкаються прав меншостей, мають характер адміністративний та тому не надаються до юрисдикції Міжнародного Трибуналу в Газі, асеж такі уважає, що Рада Ліги Націй дотепер не користала в достаточній і потрібній спосіб з цієї юрисдикції — відповідно до постанов дотичних договорів, на основі яких кожне ріжниця погляду щодо правної

або фактичної kwestії, що відноситься до прав меншостей, уважається за спірну, міжнародно справу, яка має бути предложена до вирішення Міжнародному Трибуналу.

Крім цього поодинокі члени Товариства також зі свого боку предложили проекти реформи як щодо самих прав меншостей, так і щодо поступування (процедури) в дотичних справах перед Лігою Націй.

Були це проекти французького професора Брюнета, малярського проф. Мадірі та Австрійського Кунца; реформи, пропоновані ними, мали би бути ще більш далекі відлучі. Головні їх точки сходяться з тими, які я подав був ще в роц. 1923 в згаданій моїй розвідці. Очевидно, я промовляв і голосував за внесеннями дальше йлучини.

Професор львівського університету Ерліх промовляв взагалі проти резолюцій, подаючи як головний аргумент те, що в комітеті, який в резолюції предложив конгресові, не було представника Польщі.

Конгрес ухвалив запропонований комітетом резолюції, уважаючи, що покищо буде вже і це великим поступом, якщо Ліга Націй прийме її навіть в тій формі.